Ana-Maria Barbu

BAZA DE DATE ROMÂNEASCĂ DIN CADRUL PLATFORMEI NEOROM

INTRODUCERE

Cercetarea prezentată în acest articol reprezintă contribuţia românească la proiectul Neorom, care are ca obiectiv inventarierea cuvintelor nou-apărute anual în presa scrisă, în paralel pentru următoarele limbi romanice: catalană, franceză (din Franţa, Belgia şi Québec), galiciană, italiană, portugheză (din Portugalia şi Brazilia), română şi spaniolă. Proiectul Neorom se desfăşoară sub egida Reţelei Panlatine de Terminologie Realiter (http://www.realiter.net) şi a Uniunii Latine (http://www.unilat.org) şi este condus de Maria Teresa Cabré, profesor la Institutul Universitar de Lingvistică Aplicată din cadrul Universităţii Pompeu Fabra din Barcelona. El este concretizat printr-o platformă de căutare a cuvintelor inventariate în bazele de date corespunzătoare limbilor implicate. Platforma Neorom se găseşte la adresa http://obneo.iula.upf.edu/bneorom/index.php.

Sunt considerate *neologisme* cuvintele nou-apărute în presa scrisă: pe de o parte, acele cuvinte care nu sunt înregistrate în niciunul dintre principalele dicţionare româneşti, chiar dacă intrarea lor în limbă e posibil să nu fie de dată foarte recentă, iar, pe de altă parte, acele cuvinte care nu au intrat propriu-zis în limbă, dar reprezintă mărturii asupra mijloacelor de îmbogăţire a limbii şi asupra inventivităţii lingvistice. Subliniem că în baza de date Neorom înregistrăm, de asemenea, cuvinte care au suferit o modificare faţă de forma înregistrată în dicţionare: de pildă, şi-au schimbat partea de vorbire sau genul, au căpătat forme de plural sau folosesc alte morfeme de plural, se scriu altfel (cu cratimă sau fără cratimă sau ca în limba de origine) ş.a.

Trebuie să precizăm că prin *cuvânt* în acest proiect se înţelege, de fapt, o unitate lexicală care poate fi formată din unul sau mai multe cuvinte în accepţiunea obişnuită.

Corpusul de presă scrisă folosit este alcătuit din mii de articole descărcate de pe Internet (însumând circa 14 milioane de cuvinte) din ziare în format electronic precum *Adevărulonline, BBC-România*, *Cotidianul, Jurnalul Naţional, Libertatea* şi *România Liberă*, apărute în perioada 01.08.2004–15.10.2007. Corpusul este accesibil prin bunăvoinţa unor colegi italieni.

Dicţionarele româneşti care alcătuiesc corpusul de excludere, adică referinţa faţă de care un cuvânt este considerat nou-apărut (anume, dacă nu este deja

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

înregistrat în corpusul de excludere respectiv) sunt cele în format electronic disponibile la adresa http://dexonline.ro, din care avem în vedere DEX ’98, DLRA, DLRC, DLRM, DN, MDA şi MDN[1].

Modul în care se realizează observarea lingvistică a cuvintelor nou-apărute în presa scrisă, printr-un sistem semiautomat, este descris în Barbu (2006).

În articolul de faţă vom prezenta, în schimb, în prima parte, interfaţa platformei Neorom folosită pentru dezvoltarea bazei de date româneşti, iar în a doua parte, o analiză sumară a cuvintelor înregistrate în această bază. Numărul cuvintelor înregistrate până acum este de peste 2000 şi se preconizează să se dubleze până la sfârşitul acestui an.

1. INTERFAŢA PLATFORMEI NEOROM

În această secţiune vom descrie conţinutul fişei care trebuie completată pentru fiecare cuvânt nou-introdus în bază. Fiecare câmp al fişei reprezintă, în acelaşi timp, un posibil criteriu de căutare pentru utilizatorii care doresc să consulte baza de date Neorom.

După cum se vede în figura de la pagina 16, câmpurile care trebuie completate sunt următoarele:

Date generale despre despuiere:
Type – Se indică faptul că datele sunt extrase din presa scrisă.
Langue – Datele culese sunt din limba română.
Région – Este vorba de limba română vorbită în România.
Source – Ziarul din care s-a extras cuvântul respectiv.
F. Publication – Data ediţiei ziarului.

Datele fişei:
Entrée – Se indică cuvântul-titlu.
Catégorie grammaticale – Categoria gramaticală (partea de vorbire, genul, numărul, tipul verbului etc.) se alege dintr-o listă predefinită. În privinţa categoriei gramaticale, ne-am confruntat la început cu faptul că în lista predefinită nu figura genul neutru (deoarece nu există în celelalte limbi romanice), însă ulterior această problemă a fost rezolvată.

[1] Ulterior am adăugat la corpusul de excludere şi DOOM2, însă confruntarea a fost făcută parţial, pe de o parte deoarece în momentul apariţiei lui proiectul Neorom era început deja, iar, pe de alta, pentru că este incomparabil mai anevoioasă confruntarea cu un dicţionar pe hârtie, cum este cazul DOOM-ului, decât cu dicţionare în variante electronice, cum sunt cele de la dexonline.ro.

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

Contexte – Pentru fiecare cuvânt-titlu se dă contextul în care apare în numărul respectiv al ziarului. În cele mai multe cazuri, un cuvânt apare în mai multe numere ale mai multor ziare. În această situație se alege de obicei numărul cel mai vechi, însă acolo unde este cazul se preferă contextul care sugerează cel mai bine sensul cuvântului respectiv (de pildă, sunt contexte în care se dă chiar o scurtă definiție a cuvântului în cauză).

Aspects typographiques – Această rubrică se referă la modalitățile de subliniere a unui cuvânt. În cele mai multe cazuri, sublinierea se face cu ghilimele, însă în edițiile pe hârtie pot exista şi alte modalități.

Type de néologisme – Acest câmp este destinat indicării modului de formare a cuvântului nou. Se alege dintr-o listă predefinită, redată în traducere în Anexă, simbolul corespunzător modului de formare a cuvântului.

Section de périodique – Se indică secțiunea articolului din care a fost extras cuvântul. Domeniile cărora le aparțin în general secțiunile unui ziar sunt cel politic, economic, financiar, social, comercial (autoturisme), informatic-electronic, sănătate, sport, cultural şi diverse. Pentru că în corpusul electronic folosit articolele nu sunt organizate pe secțiuni, domeniul este dedus după conținutul articolului.

Page – În cazul edițiilor pe hârtie se poate indica pagina publicației, însă noi, folosind edițiile electronice, nu avem acces la această informație.

Auteur – Dacă se cunoaşte autorul articolului, acesta poate fi indicat.

Code note – Pentru anumite tipuri de neologisme se poate adăuga un cod de notă explicativă, ales dintr-o listă predefinită (astfel, în exemplul din fişă, 2e înseamnă variantă flexionară).

Note – Acest câmp conține nota explicativă propriu-zisă. În exemplul dat în figură, cuvântul *anabolizant* este un neologism sintactic (pentru definiție v. Anexa), pentru că este obținut prin schimbarea genului, de la substantivul neutru *anabolizant*, la unul masculin (cu pluralul *anabolizanți*).

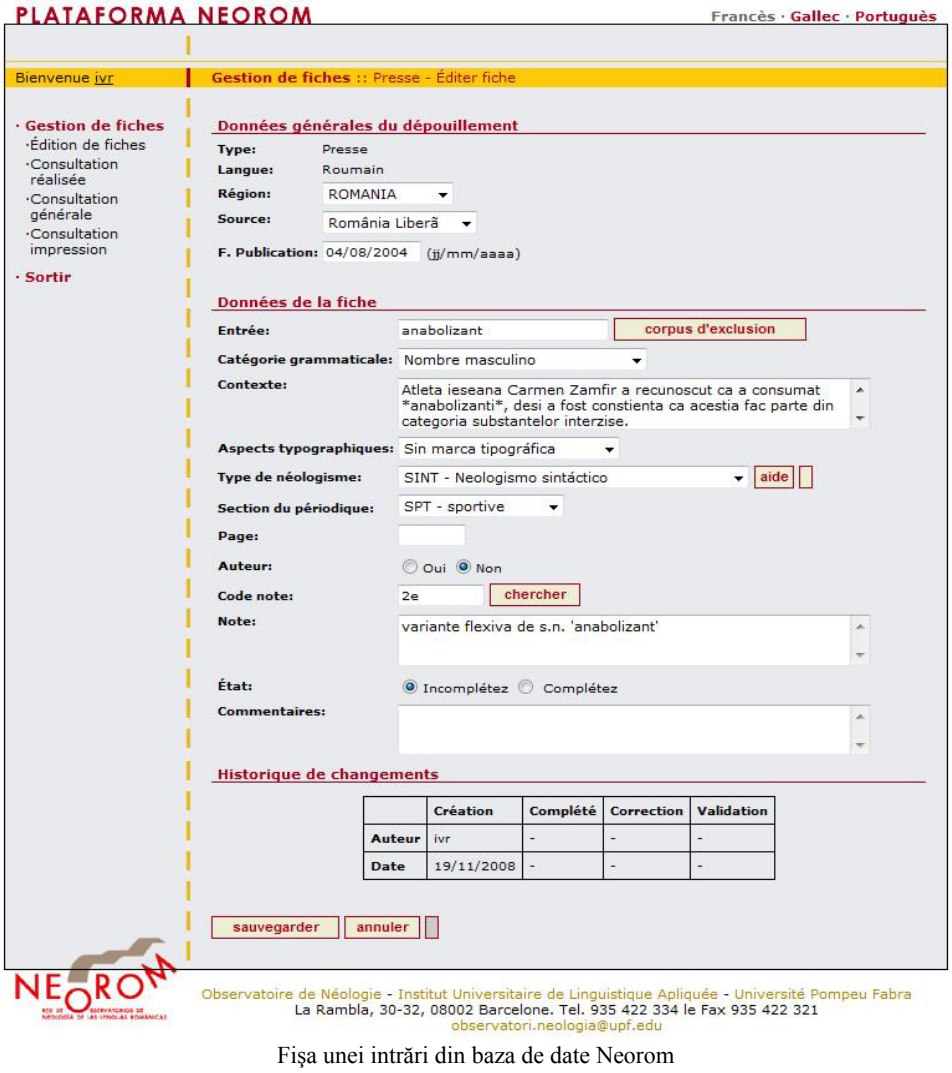
État – Starea fişei poate fi precizată în această rubrică prin indicarea uneia dintre valorile Incompletă/Completă.

Commentaires – Colaboratorii pot face diferite comentarii pe marginea fişei respective, ele nefiind făcute publice.

Historique de changements – Zona de evidență a modificărilor operate în fişă este completată automat de sistem cu numele colaboratorului care a creat, a completat, a corectat sau a validat fişa şi cu data operației respective.

Procesul de realizare a fişei se încheie apăsând butonul de salvare ’Sauvegarder’ sau lăsând fişa neschimbată prin butonul de anulare ’Annuler’.

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

Fişa unei intrări din baza de date Neorom

2. ANALIZA CUVINTELOR ÎNREGISTRATE ÎN BAZA NEOROM

În ceea ce urmează propunem clasificarea cuvintelor înregistrate în baza Neorom din punctul de vedere al modurilor lor de formare, pentru a putea urmări modalităţile de manifestare a creativităţii lingvistice în româna actuală.

Indicarea modului de formare a fiecărui cuvânt înregistrat se face, în baza de date Neorom, potrivit unei liste predefinite de tipuri de neologisme, comune pentru toate limbile implicate în proiect, ale căror simboluri şi definiţii sunt specificate în

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

anexă. Menționăm că această clasificare se bazează pe forma analizabilă a cuvintelor, iar nu pe etimologia lor în mod strict (de pildă, unele dintre cuvintele analizabile pot fi, de fapt, împrumuturi).

În continuare prezentăm cele mai reprezentative modalități de formare a cuvintelor noi din baza de date românească. Toate exemplele sunt date cu grafia din corpus.

2.1. Derivare cu afixe

Printre cele mai productive metode de îmbogățire a lexicului rămâne derivarea cu afixe, aşa cum a observat şi Stoichițoiu-Ichim (2001: 8).

2.1.1. *Sufixare*

Preponderentă este utilizarea unor sufixe neologice:

- substantivale: ***-ism*** (*blairism, ceauşism, chinezism, consumism, heirupism, minimalism*), corelativul său pentru nume de agent sau de adept ***-ist*** (*angelist, antiimigraționist, antipesedist, baasist, blatist, brejnevist, cablist, capro-varzist, cederist, cekist, conspiraționist, cotrocenist, cuzist, developmentalist, dezinflaționist, drujbist, echinoxist, etnocacerist, facturist, fomist, forumist, fripturist, frontierist, galerist, gorbaciovist, hair-stilist, heirupist, iliesciano-fesenist, manelist, maradonist, minimalist, sepepist, stelist, ştirist, traseist, udemerist, umanisto-puterist*), ***-itate*** (*conectivitate, concurențialitate, habitabilitate, sustenabilitate*), ***-istică*** (*zvonistică*), ***-ant/-ent*** (*aplicant, concedent, contribuent, fitonutrient, micronutrient, nutrient, repondent*), ***-iadă*** (*baroniadă, căpşuniadă*), ***-aj*** (*bunkeraj*), ***-at*** (*compresorat*), dar şi sufixul mai puțin obişnuit ***-ing*** (*bancheting*, *cuponing*);
- adjectivale: ***-bil*** (*accizabil, finanțabil, fracționabil, funcționabil, gestionabil, retrogradabil, sustenabil, şantajabil*), ***-istic*** (*aiuristic, baschetbalistic, christic/cristic, futuristic, manelistic*), ***-ant*** (*autobronzant, autocolant, calificant, descalificant, globalizant*), **-al** (*acțional, asistențial, aspirațional, credal, intervențional, stagional*), ***-tiv*** (*citativ, confiscativ, inovativ*);
- adverbiale: ***-mente*** (*civilmente*);
- verbale: ***-iza*** (*desecretiza, enclaviza, energiza, externaliza, fideliza, termopaniza*), regăsit şi în sufixele substantival ***-izare*** (*accesorizare, bancarizare, carrefourizare, competitivizare, conformizare, credibilizare, delocalizare, demutualizare, destalinizare, digitizare, facsimilizare, funcționalizare, viabilizare*) şi participial ***-izat*** (*accesorizat, anualizat, cofeinizat, francizat*).

Cu ajutorul sufixelor vechi românești se creează următoarele tipuri de derivate:

- substantivale cu: ***-re*** (*abuzare, agreare, alertare, auditare, avalizare, branşare, calamitare, căpătare, căpuşare, concertare, criptare, criticare, dalare, debranşare, decomunizare, declasificare, decongestionare, delegare, delegitimare,*

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

denăstasificare, denominare, derusificare, despovărare, distrare, disturbare, exhibare, fentare, fumare, gajare, gudurare, îndatorare, microcipare, stentare), ***-eală/-ială*** (*bălăcăreală, bulibăşeală, cafteală, cârcoteală, drăcuială, fonfăială, eurocăpşuneală, golăneală, rockereală, vrăjeală*), ***-tor*** (*comediator, comunicator, contestator, cusător, devalizator, dezvoltator, împingător*), ***-ar*** (*benzinar, broscar, caravanar, ciorbar, cuponar*), ***-iță*** (*crăciuniță, ciorbiță, dubiță, glumiță*), ***-ier*** (*ambulanțier*), ***-ie*** (*boemie*);

- adjectivale cu: ***-an/-ean-/ian*** (*amazonian, anatolian, băsescian, bachian, başkan, becalian, brechtian, cărăşean, cațavencian, caracalean, cosmopolitan, giuleştean, hamletian, hollywoodian, ivorian, pascuan, transnistrean*), ***-ic*** (*alcoolscopic, aminic, discalculic, disgrafic, etnocentric, futuristic, glicemic, glicerinic, transgenic*), ***-ez*** (*birmanez, cannez, taiwanez, torinez*), ***-tor*** (*aiuritor, blasfemiator, descumpănitor*), ***-uț*** (*blonduț, finuț*), ***-at/-it*** (*blătuit, cagulat, cimentuit, cipat, firmat*), ***-os/-oasă*** (*băftos, bengos, fițos, sexoasă*);
- verbale cu: ***-a*** (*apostila, bugeta, căpuşa, concubina, disturba, falsa, ghidona, microcipa*), ***-i*** (*bucătări, căpăci*), ***-ui*** (*țepui*).

Menționăm două creații livreşti expresive, care folosesc sufixele vechi *-nic* şi, respectiv, *-aci*: *culturnic* „activist cultural comunist" şi *gândaci* „om cu sarcina de a gândi şi a cărui gândire este fără valoare".

2.1.2. *Prefixare*

Dacă numărul prefixelor folosite în derivare nu este nici pe departe tot atât de mare ca acela al sufixelor, acest fapt este compensat prin numărul deosebit de mare al cuvintelor prefixate.

Sunt înregistrate numeroase cuvinte cu prefixe vechi, dintre care de departe cel mai productiv este ***ne-*** (*neaccizabil, neacoperire, neactiv, neactivare, neactualizare, neadecvare, neaderare, neadjudecare, neadministrabil, neaerisire, nealegere, nealergic, nealimentar, neamerican, neangajament, neangajant, nearmonizare, neasigurare, neasumare, neaşezare, neatingere, neatractiv, neatractivitate, neatrăgător, neautomat, neavantajos, necalificare, necalitativ, necandidatură, necanonic, necaracteristic, necarbogazos, necarbonatat, necâştigător, necheltuire, neciufut, necivilizație, neclasic, neclerical, necolaborare, necolegial, necombatere, necombativ, necomercializabil, necompetițional, necompetitiv, necomunicare, necomunist, neconcesiv, neconcurență, neconcurențial, neconfesional, neconform, neconformare, neconformitate, neconservator, neconsiderare, neconsolidabil, neconstituționalitate, neconstructiv, neconsultare, necontagios, necontencios, necontributiv, necontrolabil, necontrolare, neconvocare, necorelare, necorespundere, necorporal, necostisitor, necredibil, necreştin, necreştinesc, necuantificabil, necultural, necumulativ, necunoscător, necunoştință, necurățare, neeuropenizare, nesustenabil*).

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

Acesta este urmat de ***de-/des-/dez-*** (*debirocratizare, declasifica, decongestionare, delegitimare, delocalizare, demutualizare, descreştinare, desecretiza, dezaburire, dezinflație*).

Dintre prefixele neologice (comune limbilor romanice şi indicate într-o listă specială a platformei Neorom), cel mai des întâlnite sunt cele „negative".

Prefixul ***anti-*** este cel mai bine reprezentat dintre prefixele de acest tip (*antiadormit, antialcool, antialgic, antiavort, antibolşevic, anticastrist, anticearcăn, anticeauşist, anticelulită, anticelulitic, anticenzură, anticoncurență, anticoncurențial, anticriminal, anticriminalitate, anticutremur, antidiscriminare, antiefracție, antieuropean, anti-europenism, antievreiesc, antifair-play, antifraudă, antifumat, antigerman, antiglobalist, antiglobalizare, antihepatic, antiiliescian, antiimigrație onist, antiirakian, antiisraelian, antiîmbătrânire, antijaponez, antimafie, antimanele, antimanelist, antinicotină, antinipon, antinomenclatură, antioccidental, antiopoziție, antiorbire, antiortodox, antiototman, antipatinaj, antipesedist, antipiraterie, antirăzboi, antireformă, anti-rujeolic, antirus, antirusesc, antisărăcie, antisecretoriu, antisforăit, antisirian, antispam, antispionaj, antispyware, antitraseism, antitratat*).

La acesta se adaugă ***contra-*** (*contramemoriu, contradeclarație, contrainformativ, contraraport*) şi ***non-*** (*non-concurențialitate, nonecologism, non-guvernamental*).

Numeroase derivate prefixate exprimă sensuri spațio-temporale cu ajutorul prefixelor latino-romanice: ***ante-*** (*antecontract, antemențional, antemergător, antepronunța, anterevoluționar*), ***extra-*** (*extracomunitar, extraeuropean, extrahepatic, extraopțiune, extrasportiv*), ***inter-*** (*intersezon, intertitlu*), ***intra-*** (*intraeuropean, intraspitalicesc*), ***post-*** (*postfactum, postfestum, postiliescian*), ***supra-*** (*supra-hepatic, supratitlu*).

Prefixele neologice care exprimă ideea de superlativ sunt şi ele reprezentate prin ***arhi-*** (*arhisuficient*), **extra-** (*extraşansă*), ***hiper-*** (*hiperputere*), ***super-*** (*super-dezinflație*), ***ultra-*** (*ultraperformant, ultrapoluat*).

Alte prefixe neologice productive sunt ***bi-*** (*binominal, bipartizan, bipolarizare*), ***co-/con-*** (*codecizie, coeditare, cogenerare, coinventator, concentru, coorganizator, copartener, coprezentatoare*), ***cvasi-*** (*cvasi-absență, cvasi-certitudine, cvasi-confidențialitate, cvasi-conjunctural, cvasi-fascist, cvasi-fiscal, cvasi guvernamental, cvasi-necunoscut, cvasi-protectorat, cvasi-război, cvasi-total/cvasitotal, cvasicircular, cvasiconfidențial, cvasidefinitiv, cvasiegalitate, cvasieuropean, cvasigeneralizat, cvasiinexistent, cvasilegal, cvasinațional, cvasinestatutar, cvasistaționar*), ***demi-/hemi-/semi-*** (*demidulce, hemitorace, semieşec, semimaraton, semipermanent, semisecret*), ***multi-*** (*multicentru, multi-layer, multiplayer/multi-player*), ***re-*** (*reinvestiga, reizbucni, reizbucnire, reîncarcerare, renumăra, renumărare, reobişnui, reobişnuire, reporni, repornire, repoziționa, repoziționare, retehnologizare*) şi ***sub-*** (*subcontractant, subcontractor, subfinanțare, submăsură*), ***trans-*** (*transgenic*), ***vice-*** (*vice-primar, vicelider*).

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

2.2. Compunere

Un număr mare de cuvinte înregistrate în baza Neorom sunt formate prin compunere cultă cu ajutorul prefixoidelor şi sufixoidelor, prin compunere din cuvinte întregi, aflate în diverse raporturi sintactice (vezi Coteanu *et al.,* 1985), şi prin compunere prin abreviere (siglare, acronimie şi trunchiere).

2.2.1. *Compunere cultă*

Compunerea cultă (sau „savantă") urmează un „model hibrid" cu circulaţie internaţională şi se defineşte prin prezenţa unui prim element de compunere greco-latin, şi, mai nou, englezesc, terminat, în majoritatea cazurilor, în vocală, şi prin topica determinant/determinat (improprie limbii române) (Stoichiţoiu-Ichim 2001:10). Menţionăm că, potrivit unui criteriu stabilit de consorţiul proiectului Neorom, prefixoidele care participă la compunerea cultă sunt cele care nu au fost în limba de origine prepoziţii sau adverbe. Compusele înregistrate în baza Neorom conţin, în general, următoarele prefixoide:

- ***agro-*** (*agroturistic*);
- ***auto-*** cu sensul „de la sine, pe sine" (*autoadmiraţie, autoadresa, auto-aproba, autobronzant, autoconduce, autoconvinge, autocopia, autodenunţ, autodisponibiliza, autodisponibilizat, autodisponibilizare, autoexclude, autofraudare, autoglorificare, autoimpus, autoinvita, autoironic, automotivare, autonumi, autopropune, autoregenera, autoreglementare, autoreprezentare, autosuficient, autosuficienţă, autosuspenda, autosuspendare, autovictimiza, autovictimizare*);
- ***auto-*** cu sensul „referitor la automobil" (*automarfar*);
- ***bio-*** (*biorezonanţă, bioterorism, bioterorist*);
- ***cardio-*** (*cardio(-)respirator(iu), cardiomiopatie, cardiotoracic*);
- ***cine-*** (*cinecronică*);
- ***electro-*** (*electro-gipsy, electro-jazz, electro-ţigănească*);
- ***etno-*** (*etnoarheolog, etno-chic, etnocacerist, etnocentric, etnocultural, etnofilosofic, etno-dance, etnofolcloric, etnoistoric, etnolingvistic, etno-naţional*);
- ***euro-*** (*euro-acciză, euro-african, euro-american/euroamerican, euroanaliză, euro-asiatic, euroasistat, eurobarometru, eurobirocrat/euro-birocrat, eurobond, eurocăpşuneală, eurocetăţean, euro-civilizaţie, eurocomisar, eurocomunist, eurocomunitar, euroconform, euroconsilier, euroconstituţie, euro-corupt, eurocupă, euro-dance, euro-entuziast/euroentuziast, euro-fortăreaţă, eurogară, euro-globalizare, eurogol/euro-gol, euromiting, euro-observator/euroobservator, eurooptimist, euro-organism, europarlament, euro-parlamentar/europarlamentar, europopular, europubelă, euroregional, euroregiune, euro-sceptic/eurosceptic, euro-scepticism/euroscepticism, eurosocialist, euroşcoală, euro-ziar, euro-zonă*);

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

- ***fito-*** (*fitoestrogen, fitonutrient, fitoterapeutic*);
- ***foto-*** (*fotoîmbătrânire, fotojurnalism, fotoprotecție, foto-video*);
- ***geo-*** (*geo-strategic/geostrategic*);
- ***hidro-*** (*hidro-geologic*);
- ***mega-*** (*megaafacere, megaescroc, megapixel, megaputere*);
- ***micro-*** (*microcredit, microcreditare, microfinanțare, microîntreprindere, micronutrient*);
- ***mini-*** (*minimonovolum*);
- ***mono-*** (*monofilament, monovolum*);
- ***tele-*** (*televoting*);
- ***tech-*** (*tech-cultură, tech demo*);
- ***video-*** (*video-chat, videodownload, video-interfon, videostreaming*);
- ***web-*** (*web designer/web-designer, web hosting, website*).

După cum se poate observa, cel mai productiv este elementul ***euro-***, urmat de ***auto-*** şi ***etno-***. De remarcat este, de asemenea, apariția elementelor noi, de origine engleză, ***tech-*** şi ***web-***.

Spre deosebire de cuvintele formate cu prefixoide, cele cu sufixoide sunt mult mai puțin numeroase. S-au înregistrat cuvinte cu sufixoidele ***-cid*** (*etnocid*), ***-fil*** (*eurofil*), ***-fob*** (*eurofob*) şi ***-log/-logie*** (*algeziologie, brâncuşolog*).

2.2.2. *Compunere din cuvinte întregi*

După cum afirmă Stoichițoiu-Ichim (2001:10), compusele de acest tip sunt frecvent întâlnite în presă, fiind creații ocazionale care răspund nevoii de brevi-locvență specifice stilului publicistic.

Într-adevăr, şi în corpusul studiat de noi aceste compuse sunt foarte numeroase.

Dominant este numărul celor care exprimă relații sau raporturi de diferite tipuri:

- relații politice, economice sau sociale între două sau mai multe state (sau populații) (*americano-canadian / european / britanic / englez / francez / libanez/..., arabo-israelian, irakiano-americano-român, central-est european, chino-ruso-indian, etnico-religios, geto-dac*);
- relații economice sau organizatorice (*administrativ-teritorial, asigurare-reasigurare, buget-finanțe, buget-finanțe-bănci, cercetare-dezvoltare, cerere-ofertă, cultural-ştiințific / artistic / educativ, economisire-creditare, financiar-contabil / fiscal / monetar, social-economic, vânzare-cumpărare*);
- relația dintre poziția unui bombardier şi direcția de lansare a proiectilelor (*aer-aer, aer-sol, sol-aer*).

Compunerea de acest tip este folosită pentru a exprima şi alte aspecte, cum ar fi:

- poziționarea geografică (*central-sud-estic, carpato-danubiano-pontic*);

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

- apartenența politică (*centru dreapta/stânga, creştin-democrat, creştin-social, democrat-popular, liberal-democrat, social-liberal, social-liberalism, socialisto-liberal*);
- denumirile date unor echipe sportive sau jucătorilor lor (*alb-albastru, galben-albastru/negru/roşu, roş-albastru*);
- nuanțe de culori şi culorile unor obiecte (*galben-roz-auriu, galben-verde, galben-verzui*);
- nume de funcții (*adjunct-şef, administrator(-)delegat, arhitect-şef, căpitan-comandor, director-adjunct, director-coordonator, director-fondator, editor-publicist, episcop-vicar*);
- nume de meserii sau de domenii (*ameliorator-afânător, cazangiu-tinichigiu, confecționer-asamblor, construcții-montaj, croitor-confecționer, nuclearo-electric*);
- calități multiple ale aceleiaşi persoane (*avocat-inventator, deputat-avocat, deputat-jurist, femeie-kamikaze*);
- tipuri de entități (*beach bar/bar-beach, camion-cisternă, capac-platformă, celulă(-)stem, celulă-sursă, emisiune-dezbatere*), din care bine reprezentate sunt tipurile de aşezăminte (*biserică-cetate, bloc-cutie, castel-hotel, clădire-monument, gimnaziu-internat, şcoală-internat*);
- diferite caracteristici ale unor entități (*avion-spion, camion-capcană, centru-pilot, cerere-tip, companie-client, copil-minune, copil-problemă, declarație-şoc, destinație-vedetă, dezvăluire-şoc, european-model, fază-pilot, fermă-model, manifestare-maraton, vizită-fulger*).

Analizând compusele din punctul de vedere al elementelor lexicale care intră în componența lor, se constată că sunt bine reprezentate cele care au ca prim element cuvintele ***femeie*** (*femeie-cancelar, femeie-cercetaş, femeie-kamikaze, femeie-ministru, femeie-prefect*), ***echipă*** (*echipă-fanion, echipă-gazdă, echipă-oaspete, echipă-satelit, echipă-surpriză*), ***firmă*** (*firmă-căpuşă, firmă-fantomă, firmă-mamă, firmă-pirat*) şi ***nou*** (*nou-angajat, nou-creat, nou (-) promovat, nou (-) înființat*).

Pe de altă parte, cuvintele care sunt folosite cel mai frecvent ca al doilea element de compunere sunt ***cheie*** (*actor-cheie, aliat-cheie, clădire-cheie, domeniu-cheie, element-cheie, factor-cheie, frază cheie, funcție-cheie, întrebare-cheie, moment-cheie, rol-cheie, rol geostrategic-cheie, stat-cheie*), ***şef*** (*adjunct-şef, agent-şef, arhitect-şef, chestor-şef, comandant-şef, comisar-şef, consilier-şef, economist-şef, edil-şef, editor-şef, medic-şef*) şi ***record*** (*amendă-record, an-record, audiență-record, buget-record, captură-record, cifră-record, nivel-record, sumă-record, timp-record*), urmate de ***surpriză*** (*cadou-surpriză, echipaj-surpriză, echipă-surpriză, element-surpriză, vizită-surpriză*), ***mamă*** (*bancă-mamă, companie-mamă, dosar-mamă, firmă-mamă*), ***cadru*** (*caiet-cadru, contract-cadru, decizie-cadru*), ***țintă*** (*electorat-țintă, grup-țintă, target-țintă*) şi ***limită*** (*apreciere-limită, caz-limită, termen-limită*).

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

Pentru că nu ne-am propus să analizăm compusele nici din punctul de vedere al părților lor de vorbire, nici din punctul de vedere al relațiilor interne dintre elemente, nu facem decât să semnalăm înregistrarea unor compuse de alt tip decât cele discutate mai sus, precum *bine-bine, bine(-)mersi, ceva-ceva, cum-necum, foarte-foarte, gaia-maţu, gol-goluţ, grupuri-grupuri, grupuri-grupuleţe, neam-prost, neaoş-românesc, uşor-uşor*.

Locuțiunile îşi au şi ele locul în baza de date Neorom: *contra cost* (scris şi *contracost*), *cu bună-ştiinţă, cu susul în jos, cu tot dinadinsul, de bună(-)voie, din susul*, *în necunoştinţă de cauză.* La acestea se adaugă locuțiuni şi expresii din alte limbi, mai precis din italiană şi latină: *al dente, con dolcezza, dolce far niente, silenzio stampa, ex-aequo, in situ, in integrum, pro bono*.

2.2.3. *Compunere prin abreviere: siglare, acronimie şi trunchiere*

Cele mai multe compuse prin abreviere provin din sigle de partide şi organizații. Însă pentru baza noastră de date interesează doar acele elemente care şi-au pierdut caracteristicile unei sigle (prin aceea că se scriu cu minuscule, se utilizează cu flexiune de număr sau gen sau cu o accepțiune diferită de cea originară), iar acestea sunt foarte puține. Nu putem menționa decât *sereleu* şi *sms*, la care se adaugă un număr ceva mai mare de asemenea compuse care au primit şi sufixul *-ist* pentru a denota membrii unui partid sau ai unei organizații: *cederist, cekist, sepepist/sepepistă, udemerist*.

În privința compuselor prin acronimie, care în accepțiunea acestui proiect se face după modelul cuvântului *frangleză* (obținut din *fran[ceză şi en]gleză*), nu putem menționa decât *alicament* (*ali* de la *aliment* şi *cament* de *la medicament*).

Trunchierea se face după model străin, constând în decuparea prefixoidelor din compusele culte pentru a fi folosite ca adjective invariabile sau, apoi, ca substantive. Exemple ale aplicării acestui procedeu înregistrate în baza de date sunt *combo, eco, ego, electro, etno, hidro, homo, lesbi, macro, mix, termo, turbo, vice.*

2.3. Conversiune

Conversiunea este procedeul prin care un cuvânt este format prin schimbarea părții de vorbire, fără modificarea bazei lexicale. Substantivizarea adjectivelor este, de departe, tipul de conversiune cel mai des întâlnit. Se pot constata câteva direcții principale de manifestare a acestui tip de conversiune.

- Când o persoană (sau, mai general, o ființă) este desemnată printr-o calitate a ei, mai ales la plural: *anchetat, aniversat, apropiat, ars, asistat, audiat, baltic, bancar, cagulat, curios, devotat, dezamăgit, disperat, drept, ecvin, eligibil, emanat, estic, exclus, expulzat, federal, fidel, francizat, galactic, grațiat, greu, guvernat, independent, interlop, iubitor, împrumutat, mascat, medaliat/ medaliată, național, necăjit, norocos, penal, strămutat, vestic*.
- Când persoanele sunt desemnate prin culorile care le definesc ca grup, fie că e vorba de o culoare politică: *verzii*, fie că e vorba de culorile unei echipe: *vişinii, alb-albaştri, roşu-albaştri, tricolori* etc. Întotdeauna conversiunea se produce, în acest caz, pentru formele de plural.

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

- Când se urmăreşte denumirea unei trăsături prin ceea ce are generic, caz în care adjectivul care desemnează trăsătura respectivă este convertit în substantiv la singular, articulat hotărât: *derizoriul, divinul, economicul, eroicul, eroticul, esențialul, eticul, femininul*.
- Când este suprimat elementul determinat de adjectiv dintr-o sintagmă uzuală: *(alegeri) anticipate, generale, legislative, locale; (aparate) electronice, electrocasnice; (medicamente) compensate; (organizație) județeană; (petrol) brut*; *(scor) egal.*
- Alte situații: *componistică, contractor.*
- Au fost consemnate şi cazuri mai aparte de conversiune, cum este substantivizarea unei interjecții: *gogâlț*, *heirup*.

2.4. Lexicalizare

Neologismele formate prin lexicalizare sunt definite în cadrul platformei Neorom ca acele substantive sau adjective care provin dintr-o formă flexionară verbală, cel mai adesea participiu sau gerunziu (ex. mai vechiul *intrând*), lexicalizată. În această categorie s-au înregistrat substantivele *alergat* şi *schiat* şi adjectivele provenite din gerunziu (folosite frecvent la feminin) *aburind, arzând* şi *fumegând.*

2.5. Neologisme gramaticale

Neologismele care implică o schimbare de subcategorie gramaticală (gen, număr, regim verbal etc.) într-o bază lexicală sunt considerate neologisme gramaticale (sau sintactice, cum sunt denumite în platforma Neorom). În această clasă intră următoarele subtipuri:

- substantive masculine care capătă forme pentru genul feminin (*administratoră, arbitră, arhitectă-şefă, artizană, asină, cadetă, designeră, detectivă, dispeceră, doctoră, fană, gardiană, lideră, sepepistă, stelistă*);
- substantive neutre care devin masculine prin forma de plural (*amortizori, anabolizanți, boscheți, explozivi, flotori*) şi masculine care devin neutre (*silicoane*);
- substantive care primesc forme de plural (*bejuri, designuri, desuuri, disconforturi, dragaje, euroi*).

2.6. Neologisme semantice

Neologismele semantice sunt formate prin modificarea semnificației unei baze lexicale. De asemenea, poate fi vorba de un nume propriu (de persoană sau marcă înregistrată) folosit ca substantiv comun. În această grupă am inclus cuvintele *cațavenci, ceauşeşti* ş.a.

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

2.7. Variații ortografice şi morfologice

Variațiile ortografice sunt scrierile diferite ale aceluiaşi cuvânt. În această categorie am întâlnit două situații.

a) Când un cuvânt care se află în corpusul de excludere este scris diferit în presă. Foarte des întâlnite sunt cazurile în care prefixele sau prefixoidele sunt despărțite de bază prin cratimă (deşi norma prescrie scrierea legată), aşa cum se poate vedea în numeroase exemple din paragrafele anterioare ale acestui articol. Pe lângă acestea s-au întâlnit următoarele variații (unde cuvântul din paranteză reprezintă forma normată): *aiatolah (ayatolah), argeşan (argeşean), budhist (budist), chic (şic), click (clic), exit poll/exitpoll (exit-poll), heleştee (heleşteie), igloo (iglu), moto-cross (motocros), boutique (butic)*.

b) Când un cuvânt care nu se găseşte în corpusul de excludere circulă cu două sau mai multe grafii în presă: *christic/cristic, dead-line/deadline*. În această situație, cuvintele respective nu sunt înregistrate ca fiind formate prin variație ortografică, ci prin modul propriu-zis de formare, cum ar fi „împrumutul" în cazul acestor exemple.

Variațiile morfologice sunt schimbări ale morfemelor flexionare față de cele normate: *ălălaltul (ălălalt), aeropoarte (aeroporturi), cenuşei (cenuşii), desage (desagi), dorinți (dorințe), drapeluri (drapele), gazoane (gazonuri), girofare (girofaruri), habitaturi (habitate)*.

2.8. Împrumut neadaptat şi adaptat

Multe dintre cuvintele noi înregistrate în baza de date Neorom sunt împrumuturi neadaptate, în marea lor majoritate anglicisme, simple sau compuse. Volumul mare de împrumuturi merită o analiză specială care depăşeşte spațiul acestui articol. Menționăm totuşi că se pot distinge câteva domenii în care afluența de anglicisme este remarcabilă:

- nume de profesii: *advertiser, account manager, chief executive officer, chief marketing officer*, *corporate director, developer, entertainer, fashion coordonator, gambler, graffer, head-hunter manager, web designer* ş.a.;
- sport: *cross country, down hill, full-contact, greencard, goal-keeper, hacky* ş.a.;
- muzică: *backing vocal, boy-band, cover, (deep) house, death-metal, downtempo, drum & bass, electric-gipsy, featuring, funk, heavy rotation* ş.a.;
- modă: *baby doll, face-painting, fashion, fusion-fashion, gloss, hair-styling* ş.a.;
- electronică şi informatică: *dial-up, downloada, enter, gateway, hands-free, hi-tech* ş.a.;
- alimentație: *croissant, shaorma, fresh, junk-food, light* ş.a.

Dintre împrumuturile adaptate, care au suferit modificări de grafie, amintim *baner, biju, biznis, feng-shui, inci*.

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

2.9. Xenism

Deşi semnificaţia generală a termenului *xenism* este aceea de împrumut neadaptat dintr-o limbă străină, noi deosebim xenismele de împrumuturile propriu-zise, prin aceea că desemnează realităţi care nu sunt specifice zonei în care se vorbeşte limba-gazdă. Xenisme se găsesc, de pildă, în descrierile realităţilor din alte ţări. Asemenea exemple sunt *datsan* („curent budist"), *fatwa* („edict religios"), *kumara* („cultură agricolă din insula Paştelui"), *guerilleros* („luptători de gherilă"), *mzungus* („om din rasa albă").

2.10. Altele

Pentru unele cuvinte nu se poate stabili etimologia, cum sunt cuvintele simple dialectale, argotice, cazuri ciudate, dificil de etichetat, dar care totuşi sunt cuvinte nou-folosite în presă. În această categorie am introdus termenii de specialitate din domeniul farmaceutic, medical etc. (*alfatoxină, botox, carmol, chinolonă, clenbuterol, dapoxetină, echinacee, efedră, endorfină, eritropoietină, escoriaţie, falcarinol, flavonoid, glifosat, spirulină*) sau cuvinte care nu au o etimologie evidentă (*amoform, aszu, flex* ş.a).

3. CONCLUZII

Baza de date românească din cadrul platformei Neorom oferă o radiografie a limbii române de după anul 2000. Faptul că s-a ales presa scrisă drept corpus de despuiere asigură cercetării noastre accesul la limba vie. Baza de date cuprinde cuvinte care nu au fost înregistrate în principalele dicţionare generale ale limbii. Chiar dacă unele dintre ele se găsesc în dicţionare specializate pe domenii (argou, economic, informatică, sport etc.) sau lingvistice (de sinonime, de antonime sau ortografice), faptul că aceste cuvinte apar în presă arată că ele sunt accesibile publicului larg şi de aceea multe dintre ele ar trebui să se regăsească în dicţionarele explicative, dacă depăşesc un anumit prag de apariţii. Există şi foarte multe hapaxuri în presa scrisă, care, însă, nu trebuie ignorate pentru că au importanţa lor în studiul creativităţii lingvistice şi al tendinţelor de evoluţie ale limbii, mai ales dacă avem în minte că un hapax poate ascunde în spatele său un cuvânt care este destul de frecvent în limba vorbită şi care se poate impune după un timp.

În concluzie, acest articol oferă un material bogat despre ce se întâmplă în lexicul limbii de acum, însă este totodată o invitaţie la a accesa baza de date însăşi (la adresa amintită în introducere) pentru a consulta informaţia mult mai bogată conţinută în fişele cuvintelor date ca exemplu şi ale altor cuvinte, în număr destul de mare, care nu au fost menţionate aici.

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

REFERINȚE

Barbu 2006 = Ana-Maria Barbu, *Observarea cuvintelor din presă neînregistrate în dicționar*, în Gabriela Pană Dindelegan (coord.), *Limba română. Aspecte sincronice şi diacronice,* Actele celui de al V-lea Colocviu al Catedrei de limba română, 8–9 decembrie 2005, Editura Universității din Bucureşti, 2006, p. 243–247.

Coteanu *et al.* 1985 = Ion Coteanu, Narcisa Forăscu, Angela Bidu-Vrănceanu, *Limba română contemporană. Vocabularul*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1985.

DEX ’98 = Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Dicționarul explicativ al limbii române,* Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1998.

DOOM2 = Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, *Dicționar ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române,* ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005.

DLRA = Zorela Creța, Lucreția Mareş, Zizi Ştefănescu-Goangă, Flora Şuteu, Valeriu Şuteu, *Dicționar al limbii române actuale* (ediția a II-a revăzută şi adăugită), Editura Curtea Veche, Bucureşti, 1998.

DLRC = Vasile Breban, *Dicționarul limbii române contemporane,* Editura Ştiințifică şi Enciclopedică, Bucureşti, 1980.

DLRM = Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Dicționarul limbii române moderne,* Editura Academiei, Bucureşti, 1958.

DN = Florin Marcu şi Constant Maneca, *Dicționar de neologisme,* Editura Academiei, Bucureşti, 1986.

MDA = Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, *Micul dicționar academic,* Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2002.

MDN = Florin Marcu, *Marele dicționar de neologisme,* Editura Saeculum, Bucureşti, 2000.

Stoichițoiu-Ichim 2001 = Adriana Stoichițoiu-Ichim, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, Editura All, Bucureşti, 2001.

ROMANIAN LEXICAL DATABASE IN NEOROM PLATFORM

(Abstract)

This paper presents the Romanian contribution to the database Neorom. The project Neorom has the target to build a database of lexical neologisms, collected since 2004, from the daily written press, in all the Romance languages. The paper has two main parts. The former presents the Neorom interface with respect to the fields one can fill in for describing a certain new word. The latter describes the content of the Romanian database from the point of view of neologism types, that is, their formation manners (derivation, word composition, loan etc).

Cuvinte-cheie: bază de date lexicale, neologisme, Neorom, tipuri de formare.
Keywords: lexical database, neologisms, Neorom, formation types.

Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”
Bucureşti, Calea 13 Septembrie nr. 13

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

ANEXĂ

Tipuri de neologisme[2]

Cod	Descriere	Definiție
A	Altele	Cuvinte simple dialectale, argotice, cazuri ciudate, dificil de etichetat, dar care totuşi sunt neologice. Ex.: *aszu* etc.
AM...	Împrumuturi adaptate	Cuvinte împrumutate din altă limbă, adaptate ortografic la română. Ex.: *butic*, *sandviş*. AMA – din altă limbă AMB – din bască AMCa – din catalană AMD – din germană AME – din engleză AMF – din franceză AMG – din greacă AMI – din italiană AML – din latină AMR – din rusă AMS – din spaniolă
FCOM	Format prin compunere	Neologism format plecând de la două radicale (simple sau compuse). Ex.: *camion-capcană*. Nu trebuie considerate radicale adverbele şi prepoziţiile care funcţionează ca prefixe şi care, de aceea, creează neologisme formate prin prefixare, iar nu prin compunere. Sunt adjective formate prin compunere şi cele provenite din nume de familie/nume de popoare/nume de etnii/nume de clanuri (ex. *ruso-român*).
FCONV	Format prin conversiune	Neologism format printr-o schimbare a categoriei gramaticale, fără modificarea bazei lexicale. Ex.: *neoliberal* (s.m. din adjectiv)
FCULT	Format prin compunere cultă	Neologism format plecând de la: (a) un prefixoid şi un sufixoid. Ex.: *eurofil*; (b) un prefixoid şi un radical. Ex.: *autoexigenţă*; (c) un radical din limbă (sau împrumutat din altă limbă) şi un sufixoid. Ex.: *algeziologie*.
FLEX	Format prin lexicalizare	Neologism format prin lexicalizarea unei forme flexionare (nu a unei paradigme complete), în general de la o formă a paradigmei verbale. Ex.: *alergat* (s.n.). Când neologismul este un substantiv care provine dintr-o formă verbală (participiu sau gerunziu) lexicalizată, se consideră întotdeauna FLEX. În schimb, în ceea ce priveşte adjectivele, trebuie ţinut seama de următoarele: (a) când provin dintr-un participiu sau gerunziu al unui verb înregistrat în corpusul de excludere nu se tratează ca unităţi noi; (b) când provin dintr-un participiu sau gerunziu al unui verb neînregistrat în corpusul de excludere sunt considerate cuvinte noi, dar se face trimitere la verbul corespunzător şi se tratează potrivit procesului de formare care le-a generat; (c) adjectivele morfologic complexe care au ca radical un participiu verbal înregistrat ca adjectiv în corpusul de excludere se tratează potrivit procesului care le-a generat.
FPRE	Format prin prefixare	Neologism format prin adăugarea unui prefix la un radical. Ex.: *submăsură.* Nu se consideră cuvinte noi cele formate cu prefixul *ex-* „fost” când se adaugă la radicale simple sau derivate care se referă la funcţii, nume de meserii sau relaţii personale (*ex-preşedinte*), însă în restul cazurilor, da (*ex-înalt funcţionar, ex-revoluţionar*). Se consideră că o serie de prepoziţii şi de adverbe au valoare de prefixe, iar cuvintele formate cu ajutorul lor se consideră „neologisme prefixate”, nu „neologisme compuse” (*preafericit*).

[2] Traducere adaptată după lista tipurilor de formare oferită în interfaţa Neorom. Unele accepţii diferă de cele uzuale în lingvistica românească.

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)

FPRSU	Format prin prefixare şi sufixare	Neologism care poate fi creat fie prin prefixare, fie şi prin sufixare pentru că, îndepărtând oricare dintre afixe, baza rămâne neologică. Ex.: *superblatist,* în care *superblat* şi *blatist* sunt amândouă neologisme.
FSINT	Format prin sintagmare	Neologism alcătuit dintr-o structură sintactică lexicalizată. Ex.: *motor de căutare*. Trebuie avut grijă să nu se considere unităţi sintagmatice cele care apar ca exemple ale unei intrări de dicţionar (ex.: *activitate extraşcolară*, inclusă ca exemplu în intrarea lui *extraşcolar*).
FSUF	Format prin sufixare	Neologism format prin adăugarea unui sufix la un radical. Ex.: *relativizare, selecţionabil*. De asemenea, sunt incluse în această categorie derivatele antroponimice, în special adjectivele şi adjectivele substantivate, care fac referire, în special, la poziţii partinice cu privire la persoane publice. Ex.: *iliescian*. În schimb, nu se consideră în mod sistematic formarea augmentativelor, a diminutivelor şi a superlativelor sau a adverbelor terminate în *-mente* (exceptând cazul în care este vorba de o lexicalizare a uneia dintre aceste forme).
FTABR	Format prin abreviere	Neologism format prin abrevierea unui cuvânt sau a unei sintagme. Ex.: *bac* (< *bacalaureat*).
FTACR	Format prin acronimie	Neologism format prin compunerea unor segmente de cuvinte care alcătuiesc o structură sintagmatică. Ex.: *frangleză* (*franceză şi engleză*).
FTSIG	Format prin siglare	Neologism format din literele unei sigle. Se iau în considerare doar cazurile în care sigla şi-a pierdut unele dintre caracteristicile sale şi s-a lexicalizat: se scrie cu minuscule, se utilizează cu flexiune de număr sau gen ori cu articol sau cu o accepţiune diferită de cea originară. Ex.: un *DJ* („disc-jockey"), *sereleu* (SRL).
FVAR	Format prin variaţie	Variantă formal ortografică (nici morfologică, nici sintactică) a unui cuvânt înregistrat în corpusul de excludere. Ex.: *click (clic)*. Cum majoritatea sunt rezultate, în acelaşi timp, dintr-un proces de formare (FPRE, M etc.), se va acorda întotdeauna prioritate procesului de formare mai degrabă decât faptului că e vorba de o variantă.
M...	Împrumuturi	Cuvinte împrumutate din altă limbă MA – din altă limbă decât cele specificate, ex. *sushi* MB – din bască MCa – din catalană MD – din germană ME – din engleză MF – din franceză MG – din greacă MI – din italiană ML – din latină MR – din rusă MS – din spaniolă
Pendent	În suspans	În curs de etichetare
S	Neologism semantic	Neologism format prin modificarea semnificaţiei unei baze lexicale. Ex.: *covor* („teren de baschet"), *tricolori* („echipă naţională a României"). De asemenea poate fi vorba de un nume propriu (de persoană sau marcă înregistrată) folosit ca substantiv comun. Ex.: *xerox*.
SINT	Neologism sintactic (gramatical)	Neologism care implică o schimbare de subcategorie gramaticală (gen, număr, regim verbal etc.) a unei baze lexicale. Ex.: *arbitră* s.f. (din *arbitru* s.m.), *a se risca* v. pron. (din *a risca* v. tr.).
Xenism	Xenism	Xenism (ex. *mzungus*)

BDD-A553 © 2010 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 08:56:59 UTC)